

2016

Säkylän iltapäivätoiminnan yleinen toimintasuunnitelma

Sivistyslautakunta 15.3.2016

Sisällys

1. Tavoitteet	2
2. Järjestämisen yleiset periaatteet	2
3. Toimintaympäristö ja tilat	3
4. Laajuus.....	3
5. Toimintaan hakeminen ja valintaperusteet	3
6. Rahoitus ja maksut	4
7. Henkilöstö ja ryhmäkoko.....	4
8. Välipala	5
9. Turvallisuus.....	5
10. Toiminnan koordinointi.....	6
11. Yhteistyö kotien kanssa.....	6
12. Yhteistyö koulun kanssa.....	6
13. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa	7
14. Sisällölliset painotukset.....	7
15. Toiminnan arviointi	9

Liite Iltapäivätoiminnan yhteiset turvallisuusohjeet

1. Tavoitteet

Koululaisten iltapäivätoimintaa koskeva säännös sisältyy perusopetuslakiin (8 §). Toiminnalla pyritään vähentämään lasten yksinäistä arkea ilman turvallisen aikuisen läsnäoloa ja ohjausta ennen ja jälkeen koulupäivän. Toiminnan keskeisenä tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä tukea myös perhettä ja koulua niiden kasvatustehtävässä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävänä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen seuraavista näkökulmista:

- lapsen vapaa-ajan toiminnan ohjaaminen
- lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen
- lapsen koulunkäynnin ja oppimisen tukeminen
- varhainen puuttuminen ja sosiaalinen vahvistaminen

Iltapäivätoiminnan tavoitteena on tarjota lapsille heidän tarpeitansa vastaavaa monipuolista ja virkistävää toimintaa sekä antaa myös mahdollisuus lepoon ja itsekseen olemiseen.

2. Järjestämisen yleiset periaatteet

Säkylän kunnassa koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta kuuluu sivistyslautakunnan alaisuuteen. Toiminnan järjestämisessä noudatetaan aamu- ja iltapäivätoimintaa koskevaa lainsäädäntöä (laki perusopetuslain muuttamisesta 1136/2003, 1081/2006), Opetushallituksen määräyksiä (2011:1 Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet), aamu- ja iltapäivä-toiminnan yleistä toimintasuunnitelmaa sekä koulukohtaisia ohjeistuksia.

Kunnalla ei ole lakisääteistä veloitetta aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen. Toistaiseksi Säkylän kunnassa järjestetään ainoastaan iltapäivätoimintaa. Mikäli perhe tarvitsee lapselle aamuisin tukea, se järjestetään varhaiskasvatuksen tai perusturvan toimintana. Säkylän kunta järjestää iltapäivätoimintaa omana toimintanaan. Lapsen osallistuminen aamu- tai iltapäivätoimintaan on huoltajalle vapaaehtoista.

3. Toimintaympäristö ja tilat

Lapsella on oikeus turvalliseen toimintaympäristöön. Toimintaan tarkoitettujen tilojen ja välineiden tulee olla turvallisia eikä lapsi saa joutua väkivallan tai muun kiusaamisen kohteeksi. Toiminnassa sattuneiden tapaturmien hoito on lapselle maksutonta. Toimintaa järjestetään joko koulun omissa tiloissa tai muissa kyseiseen toimintaan soveltuviin tiloissa. Tilojen on oltava ympäristö- ja paloviranomaisten hyväksymiä. Kaikkien toimintaryhmien osalta toimijat vastaavat tilojen riittävästä siisteydestä ja hygieniasta.

Iltapäivätoimintaa järjestetään Huovinrinteen koulun pihapiirissä rivitalohuoneistossa, Isosäkylän, Kepolan ja Lallin koulun tiloissa. Koulujen kaikki tilat ovat tarpeen mukaan iltapäivätoiminnan käytössä, mikäli ne ovat vapaana muusta käytöstä.

4. Laajuus

Kunta päättää toiminnan laajuudesta. Säkylässä toimintaa järjestetään koulun työvuoden aikana lukuun ottamatta koulun loma-aikoja. Toimintaa tarjotaan peruskoulun 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaille sekä erityisen tuen piirissä oleville 3.-9. luokan oppilaille. Iltapäivätoimintaa järjestetään koululla, jos vähintään 10 lasta ilmoittautuu toimintaan. Mikäli alle 10 lasta ilmoittautuu toimintaan, ryhmän perustamisen tarvetta arvioidaan erikseen. Sivistyslautakunta voi perustaa iltapäivätoiminnan alle 10 oppilaan ryhmän vain, jos ryhmän perustamiselle on erityinen syy eikä tarvetta muutoin pystytä hoitamaan. Toimintaa tarjotaan 570 tuntia koulun työvuoden aikana kullekin toimintaan osallistuvalla lapsella.

5. Toimintaan hakeminen ja valintaperusteet

Vanhemmat hakevat iltapäivätoimintaan vuosittain toukokuun puoliväliin mennessä. Kunnalla ei ole lakisääteistä velvollisuutta järjestää toimintaa kaikille. Riittävien resurssien puuttuessa pidetään 1. vuosiluokan oppilaat ja kasvatuksellista tukea tarvitsevat oppilaat etusijalla valittaessa lapsia iltapäivätoimintaan. Valittaessa iltapäivätoimintaan 2. vuosiluokan oppilaita käytetään arvontaa, mikäli kaikki halukkaat eivät mahdu ryhmiin. Hallinnolliset päätökset lasten hyväksymisestä toimintaan tekee sivistysjohtaja.

6. Rahoitus ja maksut

Valtio maksaa aamu- ja iltapäivätoimintaan valtionosuutta (Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009). Kunta päättää talousarvion hyväksymisen yhteydessä vuosittaisesta toimintaan varatusta määrärahasta. Perusopetuslain 48 f §:n määrätään aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuista. Lain mukaan 1.8.2016 alkaen maksu saa olla 570 tunnin osalta enintään 120 euroa ja 760 tunnin osalta enintään 160 euroa kuukaudessa. Osallistumismaksut vahvistetaan sivistyslautakunnassa. Lautakunnan päättämistä iltapäivätoiminnasta perittävistä maksuista on mahdollista hakea vapautusta tai alennusta. Maksu voidaan huoltajan anomuksesta jättää perimättä tai sitä voidaan alentaa, jos huoltajan elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä. Päätös on määräaikainen. Huoltajaa veloitetaan ilmoittamaan, mikäli maksuvapautuksen perusteisiin tulee muutoksia. Päätöksen tekee sivistysjohtaja huoltajien hakemuksesta.

Iltapäivätoiminnan maksu on 1.8.2016 alkaen

80 €/kk, jos läsnäolopäivä on yli 10 kuukaudessa

40 €/kk, jos läsnäolopäivä on 10 pv tai alle kuukaudessa

Huoltajan tulee toimittaa toimipisteeseen kirjallinen irtisanominen, jos lapsi jää toiminnasta pois kesken lukuvuoden. Tuolloin peritään asiakasmaksu kuluvan kuukauden toteutuneiden toimintapäivien mukaisesti. Puolet maksusta peritään, mikäli lapselle on paikka varattu, vaikka hän ei sitä käyttäisikään. Myös muista lapsen iltapäivätoimintaan liittyvistä muutoksista tulee huoltajan ilmoittaa kirjallisesti.

7. Henkilöstö ja ryhmäkoko

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia. Lain mukaan kunnan tulee varmistaa ohjaajien määrän ja osaamisen lisäksi se, että niiltä henkilöiltä, jotka työskentelevät henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa alaikäisen kanssa ilman huoltajan läsnäoloa, pyydetään nähtäväksi ote rikosrekisteristä.

Ryhmän miniminä on 10 lasta, ellei sivistyslautakunta ole erillisellä päätöksellään muuta päättänyt. Toiminnassa on vastaava ohjaaja. Jos toimintaan osallistuu enemmän kuin 13 lasta, on yhden kelpoisuusvaatimukset täyttävän kerho-ohjaajan lisäksi toinen työntekijä. Ryhmäkokoon ja henkilöstön määrään vaikuttavat lasten erityiset kehitykseen tai terveyteen

liittyvät tarpeet, toimintaympäristö ja lasten päivittäiseen toimintaan osallistumisen tuntimäärät. Tarvittaessa ryhmässä voidaan käyttää toista osa-aikaista ohjaajaa. Mikäli toimintaan osallistuu erityisen tuen piirissä olevia oppilaita, työntekijöiden määrä harkitaan tapauskohtaisesti.

Iltapäivätoimintaan ei sovelleta päivähoitolain mukaisia säännöksiä ryhmäkoosta ja lasten määrää ohjaajaa kohden voidaan lyhytaikaisesti ylittää.

Lasten määrä	Kelpoiset ohjaajat	Avustavien ohjaajien määrä
13	1	(1) Harkinnan ja tarpeen mukaan
20-25	2	(1) Harkinnan ja tarpeen mukaan

8. Välipala

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvalla lapsella on tarjottava välipala. Välipalat suunnitellaan monipuolisiksi ja vaihteleviksi siten, että ne noudattavat kansallisia ravitsemussuosituksia ja ottavat huomioon ruokailuun liittyvät erityistarpeet. Elintarvikkeiden käsittelystä ja omavalvonnasta annettuja määräyksiä on noudatettava. Työntekijöillä tulee olla hygieniapassi suoritettuna.

9. Turvallisuus

Ohjaajalla on vastuu lapsen kasvatuksesta kyseisen ryhmän jäsenenä. Yhteisten sääntöjen ja rajojen tarkoituksena on antaa lapselle kokemus turvallisuudesta ja välittämisestä. Turvallisuustekijät huomioidaan säännöistä ja rajoista sovittaessa. Jokainen ryhmä laatii oman turvallisuusohjeistuksensa, oheista liitettä täydentäen. Toimintapisteissä tulee olla saatavilla asianmukaiset ensiaputarvikkeet. Tapaturman sattuessa vanhempia informoidaan tapahtumasta tilanteen vaatimalla tavalla. Toimintaan osallistuvat lapset on vakuutettu kunnan toimesta.

10. Toiminnan koordinointi

Koko kunnan tasolla koordinaattorina toimii sivistysjohtaja. Koulun rehtori valvoo, ohjaa ja koordinoi toimintaa koulunsa alueella. Toiminnasta vastaavan ohjaajan työhön kuuluu yhteyksien pitäminen ja informaation välittäminen eri tahoille ja vuosittaisen toimintasuunnitelman ja -kertomuksen laatiminen yhteistyössä muiden ohjaajien ja sidosryhmien kanssa. Kaikkia palvelutuottajia ohjaa aamu- ja iltapäivätoimintaa koskeva lainsäädäntö, Opetushallituksen hyväksymä perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet sekä Säskylän kunnan iltapäivätoiminnan yleinen toimintasuunnitelma.

11. Yhteistyö kotien kanssa

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsen ja nuoren kasvatuksesta. Vanhempien tulee olla tietoisia myös opettajan ja ohjaajan sekä muiden tahojen välisestä yhteistyöstä ja olla osallisena lasta koskevan toiminnan suunnittelusta. Iltapäivätoiminnassa on oltava ajantasaiset yhteystiedot koteihin. Toimintakauden alkaessa lapsi vanhempineen kutsutaan tutustumaan toimintaan. Samalla sovitaan yhteydenpidon käytänteet (keskustelut, tiedotteet yms.). Erillisiä vanhempainiltoja ei järjestetä, vaan henkilöstö on tarvittaessa mukana koulun vanhempainilloissa. Kun lapsen tai perheen tilanne sitä edellyttää, voidaan lasta tukea moniammatillisen yhteistyön avulla myös iltapäivätoiminnan puitteissa. Huolenaiheista keskustellaan heti huolen herättyä vanhempien kanssa.

12. Yhteistyö koulun kanssa

Toiminta tukee koulun kasvatustyötä. Yhteistyö ohjaajan ja koulun henkilökunnan kanssa on tärkeää. Koulupäivän aikana tapahtuneet asiat tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa toiminnassa huomioon. Tiedottamisesta vastaa opettaja omalta osaltaan ja iltapäivätoiminnan työntekijät omalta osaltaan. Yhteisten välineiden ja tilojen käytöstä sovitaan toimipisteissä.

Iltapäivätoiminnan henkilöstö ei saa sivullisille ilmaista lasta tai hänen huoltajaansa koskevia salassa pidettäviä tietoja tai luovuttaa salassa pidettäviä asiakirjoja. Tietojen ilmaiseminen ja asiakirjan luovuttaminen on mahdollista vain huoltajan yksilöidyn suostumuksen perusteella. Perusopetuksesta ja siihen liittyvästä oppilashuollosta vastaavat henkilöt voivat luovuttaa iltapäivätoiminnasta vastaaville henkilöille toiminnan asianmukaisen järjestämisen

edellyttämät välttämättömät tiedot. Jos lapsi siirtyy toisen opetuksen järjestäjän järjestämään aamu- ja iltapäivätoimintaan, aikaisemman järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava opetuksen tai toiminnan järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen järjestäjän pyynnöstä.

13. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Iltapäivätoiminta on kunnan tasoinen asia eikä yksittäisen toimialan, joten yhteistyö ja eri toimialojen osallistuminen järjestelyihin on erittäin tärkeää. Mukana tulee olla mm. sosiaali- ja terveys- sekä liikunta- ja kulttuuripalvelut. Lisäksi vanhempainyhdistykset, urheiluseurat, seurakunta ja yksityisten yrittäjien edustajat ovat tervetulleita yhteistyökumppaneita.

14. Sisällölliset painotukset

Sisällölliset painotukset perustuvat kunnan omiin strategioihin ja Opetushallituksen antamiin perusteisiin. Perusteiden mukaan toiminta on ehyt ja monipuolinen kokonaisuus. Toiminta rakentaa jatkumon varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle ja sen lähtökohtana ovat perusopetuksen yleiset kasvatukselliset tavoitteet. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon lapsen tarpeet ja omat toiveet.

Iltapäivätoiminnassa lapsia ohjataan kasvamaan vähitellen vastuuseen:

- omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista
- toisten hyvinvoinnista sekä siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista
- oman toiminnan aiheuttamista tunteista ja seurauksista itselle ja toisille
- ryhmän toimintaan liittyvistä säännöistä ja sopimuksista
- myönteisestä suhtautumisesta ympäristöön, luontoon ja kestävään elämäntapaan

Tavoitteena on luoda kiireetön ja turvallinen ilmapiiri. Yhdessä luodut säännöt ja rajat tuovat lapselle turvallisuuden tunteen. Itsetunnon kannata on tärkeää, että osallistumisen iloa ja onnistumisen kokemuksia korostetaan. Toiminnan tarjoamien toverisuhteiden kautta opitaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tarvittavia taitoja kuten vastavuoroisuutta sekä tunteiden ilmaisua ja säätelyä. Ohjaajat huolehtivat siitä, ettei kukaan jää yksin. Toiminnassa varataan aikaa koulutyöhön liittyvien tehtävien tekemiseen, mutta koulutehtävistä vastaavat

aina vanhemmat. Ohjatun toiminnan lisäksi lapsilla tulee olla mahdollisuus omaan toimintaan, rentoutumiseen ja lepoon. Sisältöjä suunniteltaessa tulee kiinnittää huomioita leikkiin, luovaan toimintaan, myönteisiin elämyksiin ja lapsen kehitystä tukevaan toimintaan kuten liikuntaan, kädentaitoihin ja arkiaskareisiin. Toiminnassa pyritään päivittäiseen liikuntaan ja ulkoiluun.

15. Toiminnan arviointi

Kunnan tulee arvioida antamaansa iltapäivätoimintaa sekä osallistua tarvittaessa ulkopuoliseen arviointiin. Arvioinnin keskeiset tulokset tulee julkistaa. Henkilöstön työhön sisältyy oman työn suunnittelu ja arviointi. Ohjaajat keräävät toimintakauden aikana suoraa asiakaspalautetta sekä toimintaan osallistuvilta lapsilta että heidän vanhemmiltaan päiväkirjoihin. Ohjaajat kokoavat tiedot omaan toimintakertomukseen. Tarvittaessa järjestetään asiakaspalautekyselyjä.

Iltapäivätoiminnan rahoituksen ja seurannan tietoina kerätään:

1. Tilastokeskuksen kuntalomakkeelle 20.9. tilastoinnin yhteydessä:

- oppilasmäärät (1. luokan, 2. luokan ja 3.-9. luokkien erityisoppilaat)
- ohjaustunnit lukuvuosittain

2. Tilastokeskuksen toiminta- ja taloustilaston yhteydessä:

- palkkausmenot, muut menot, arvonlisävero

3. Iltapäivätoiminnan ohjaajat tilastoivat päivittäin osallistujat ja toiminnassa oloajat mahdollisuuksien mukaan sekä raportoivat toiminnasta lukukausittain.

Liite

Iltapäivätoiminnan yhteiset turvallisuusohjeet

Turvallisuusohjeet on tarkoitettu yleisohjeeksi. Koulu voi tehdä omia täydennyksiä.

Jokainen työntekijä on ilmoitusvelvollinen epäkohdista / vaaratilanteista. Ilmoitus tehdään ensisijaisesti toiminnan vastuuhenkilölle tai hänen sijaiselleen tai rehtorille tai akuutissa tilanteessa toimija-taholle esim. kiinteistövalvontaan. Epäkohdan korjaus tulee tarkistaa jälkeinpäin.

Työturvallisuuslain mukanaan tuomat ohjeet on huomioitava annettaessa turvallisuusohjeita.

Ongelmatilanteiden ratkaisuketju on: henkilökunta - toiminnan vastuuhenkilö - rehtori - sivistysjohtaja - sivistyslautakunta.

Iltapäivätoimintaa eivät sido päivähoidon ryhmäsäädökset. On kuitenkin tarkoituksenmukaista, että yksi ohjaaja voisi samanaikaisesti vastata korkeintaan 13 lapsesta. Erityisopetuksessa olevien oppilaiden suhdeluku tulee harkita tapauskohtaisesti. Työvuorojärjestelyillä varmistetaan, että henkilöstöä on paikalla eniten silloin, kun lapsiakin on paikalla eniten. Tarvittaessa retki- tai erityistilanteessa voidaan ryhmään pyytää avuksi muita aikuisia. Arkitilanteista poikkeava tilanne, esim. retkikohteen turvallisuus ja lapsen käyttäytyminen uudessa tilanteessa tulee ottaa huomioon ennen retkeä. Retkikäyttäytyminen ja säännöt sovitaan tarkasti niin aikuisten kesken kuin ryhmänkin kanssa. Lasten erityispiirteet on otettava erityisen tarkasti huomioon.

Lapsen iltapäivätoimintaan tulosta ja lähdöstä sovitaan kirjallisesti lapsen huoltajien kanssa. Tällöin kerrotaan vanhemmille, miten vastuu siirtyy järjestäjältä vanhemmalle. Lapsi voi tulla ja lähteä iltapäivätoiminnasta yksin, mikäli hänellä on siihen edellytyksiä, kulkureitti on turvallinen ja huoltaja on siihen suostunut. Huoltaja voi edellyttää, että lapsi luovutetaan vain huoltajalle tai muulle ennalta sovitulle hakijalle.

1. Lapsen turvallisuuden varmentaminen

- Henkilöstö varmentaa päivittäin sisätilojen turvallisuuden.
- Rajat ja säännöt ovat ikätasoiset, selkeät ja yhteiset.
- Henkilöstöllä on yhteiset pelisäännöt.
- Henkilöstö huolehtii terveellisestä, turvallisesta ja tasapainoisesta fyysisestä ja psyykkisestä ympäristöstä, jossa voi leikkiä ja toimia monipuolisesti.
- Henkilökunnan henkilökohtaiset matkapuhelimet säilytetään työaikana sosiaalituloissa ja niitä voi käyttää taukojen aikana.

2. Vastuun siirtäminen työntekijältä toiselle

- Kun työntekijä poistuu ryhmästä, tulee hänen sopia vastuun siirtymisestä ryhmän muille työntekijöille
- Kun ryhmää jaetaan pienryhmätilanteisiin, on kullekin pienryhmälle määriteltävä vastuutyöntekijä. Mikäli yksi henkilö vastaa useammasta pienryhmästä, tulee toiminta olla siten suunniteltu, että vastuunkanto on mahdollista.

3. Vastuun siirtäminen työntekijältä huoltajalle

- Mikäli vanhempi/ huoltaja hakee lapsen iltapäivätoiminnasta, vastuu lapsesta siirtyy huoltajalle silloin, kun kontakti työntekijään on otettu.
- Työntekijä huolehtii siitä, että huoltaja vastaa lapsestaan samalla, kun keskustelee päivän kuulumisia jne. työntekijän kanssa. Päivittäinen yhteydenpito ei voi kestää kauan. Tarvittaessa tulee vanhemman kanssa sopia keskustelu-aika esimerkiksi seuraavaksi iltapäiväksi.
- Työntekijä huolehtii siitä, että vanhempien kanssa käytävän keskustelun ajan vastuu lapsiryhmästä on selkeästi siirretty muulle henkilökunnalle.

4. Siisteys ja viihtyvyys

- Jokainen työntekijä vastaa osaltaan siitä, että lasten käyttöön annetut välineet ja materiaalit ovat ehjiä ja muutenkin turvallisia.
- Yleisestä siisteydestä vastaavat toiminnan aikuiset yhdessä lasten kanssa.

5. Ulkoilun tarkoitus ja tavoitteet

- Ulkoilun tarkoitus on tuottaa iloa, virkistystä ja elämyksiä. Samalla kehittyvät lapsen fyysiset ja motoriset taidot.
- Tärkeää on tukea lapsen luontaista liikkumisen halua. Lapselle tarjotaan mahdollisuuksia monipuoliseen liikuntaan päivittäin.
- Kasvattaja mahdollistaa arkiliikkumisen, esim. kävely, juoksu, kiipeily.
- Kasvattaja huolehtii, että välineet vastaavat lapsen kehitystasoa sekä ulko- että sisäliikunnassa, liikkuminen on turvallista (esim. kypärän käyttö luistellessa)
- Ulkoilussa voi lisäksi purkaa ylimääräistä energiaa, kehittää sosiaalisia taitoja, saada mallia vertaisryhmältä, kokeilla omia rajoja ja uskallusta sekä toteuttaa omaehtoista vapaata leikkiä.

6. Lapsen turvallisuuden varmentaminen

- Tarvittaessa jokainen työntekijä on lasten käytettävissä kaikissa tilanteissa.
- Ulkoilutilanteissa työntekijän rooli painottuu lapsiryhmän tarkkailemiseen ja valvomiseen.
- Työntekijät sopivat toimintatavan, jonka avulla varmistetaan, että kaikki tietävät keitä lapsia pihalla on.
- Työntekijän harkinnan ja tai yhteisten sopimusten mukaan kiellettyä on kaikki, millä voi aiheuttaa vaaraa / vahinkoa itselle tai toiselle.
- Pihalla olevien työntekijöiden tulee valvoa koko piha-alueita. Lapsia ei voi päästää leikkimään piha-alueen ulkopuolelle.

7. Vastuun siirtäminen työntekijältä toiselle

- Kun työntekijä poistuu, hän sanallisesti siirtää vastuun paikalle jäävälle.

8. Siisteys ja viihtyvyys

- Pihan turvallisuudesta huolehtiminen ja turvallisuuspuutteista ilmoittaminen on työntekijän vastuulla.
- Työntekijän tulee myös huolehtia siitä, että lapset käyttävät leluja ja välineitä niiden käyttötarkoituksen mukaisesti.
- Työntekijät ja lapset huolehtivat yhteisvastuullisesti ulkotilojen siisteydestä.

9. Erityistä muuta huomioitavaa

- Jokainen toimintaryhmä sopii yhdessä säännöt, jotka koskevat ulkuvälineiden käyttöä, liikuntatelineiden ja keinujen käyttöä, käyttäytymistä ulkovarastossa ja aitojen läheisyydessä.